

Årets tredje nummer av *Arbetsmarknad & Arbetsliv* erbjuder fyra artiklar av forskare med olika perspektiv på arbetsmarknaden.

Den första artikeln, som behandlar framtidens arbetsrätt, är skriven av **Håkan Hydén**, professor i rättssociologi vid Lunds universitet. Den är ett svar på Niklas Bruuns artikel som var införd i nummer 2, 1995, av denna tidskrift. I sin artikel "Vad kommer efter lönearbetsrätten?" sätter Hydén in arbetsrätten i ett historiskt perspektiv och diskuterar arbetslivets framtida utveckling och hur arbetsrätten bör utformas för att möta denna. Han ser en framtid med alltmer individuellt upprättade arbetsavtal. Utvecklingen, menar han, är en konsekvens av det framväxande informationshället. Tendenserna kan enligt författaren redan skönjas i diskussioner om distansarbetsavtal och projektanställningar. En slutsats är att många av de gamla arbetsrättsliga reglerna därmed blir onödiga, även om vissa individuella grundrättigheter är nödvändiga att upprätthålla genom tvingande regler.

Den andra artikeln är skriven av **Anders Sjöberg**, doktorand vid Psykologiska institutionen på Stockholms universitet, verksam vid Arbetslivsinstitutet. Den behandlar personers inställning till arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Intervjuer har gjorts med både personer som har ett arbete och personer som deltar i en arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Resultaten visar att de med närmare kännedom om åtgärderna, antingen genom eget deltagande eller genom att de känner någon som deltagit, oftare tror att åtgärderna förbättrar chansen att få jobb än de som inte har

någon erfarenhet av åtgärderna. Omkring 70 procent av deltagarna tror att deras chans att få ett jobb förbättrats efter åtgärden. Uppsatsen tar upp en annan dimension av åtgärdsdeltagandet än den effektivitetsinriktade som vanligtvis utforskats. Förtroendet för åtgärderna är betydelsefullt för både individernas vilja att delta och företagens värdering av deltagarna. Sätillvida har det betydelse även för effektiviteten.

I den tredje artikeln, som har skrivits av **Rikard Althin** och **Lars Behrenz**, behandlas arbetsförmedlingskontorens effektivitet. Metoden, som är en sk produktionsfrontanalys, eller DEA-analys som den i andra sammanhang kallats, är ett pionjärarbete på arbetsmarknadsområdet i Sverige. Metoden mäter hur förmedlingskontoren med varierande insats av olika personalkategorier, tillgången till datorer och lokalyta lyckats placera arbetslösa i arbete eller åtgärd. Resultaten visar på en betydande variation i effektivitet mellan olika förmedlingskontor även om skillnaden i viss utsträckning kan förklaras av skillnader i arbetslösheten och tillgången på lediga platser.

Andelen äldre arbetstagar, personer mellan 55–64 år, beräknas att stiga med 33 procent fram till år 2020. Detta skriver **Ewa Menckel** och **Lucie Laflamme** i den sista artikelen. Med stigande ålder försvagas gradvis en del av den fysiska och mentala arbetskapaciteten, vilket minskar förmågan att handskas med de krav som arbetet ställer. Det finns därför anledning att studera hur och under vilka förhållanden äldre kan möta krav och olycksfallsrisker i arbetslivet. Efter en litteraturgenomgång av vad som skrivits om åldrande och arbetsolycks-

fall föreslås en referensram för att identifiera och diskutera arbetsförhållanden som har betydelse för arbetsprestationen och risken att skadas i arbetet när man blir äldre.

Arbetsmarknad & Arbetsliv är en tidskrift för utbyte av tankar, idéer och uppfattningar om just arbetsmarknad och arbetsliv. Dialogen mellan olika samhällsaktörer är viktig för samhällsutvecklingen. Den skapar bättre beslutsunderlag och ger en ökad förståelse för mångfalden av idéer och möjligheter. **Per Dannefjord**, vid Högskolan i Växjö, bemöter i en kommentar Arne Helldéns artikel "Arbetet i den demokratiska utopin" som var införd i nummer 2, 1996, av *Arbetsmarknad & Arbetsliv*. Han ifrågasätter Arne Helldéns

påstådda samband mellan demokrati och hur samhället värderar arbetet. Han menar att det snarare är värderingen av *arbetaren* som är avgörande. Dannefjord menar också att det blir svårt att diskutera arbetssamhället på ett konstruktivt sätt med Helldéns utgångspunkter.

I en statistikkommentar diskuterar professor **Inga Persson** den könsfördelade arbetslösheten och åtgärdsomfattningen inom arbetsmarknadspolitiken. Hon pekar på en betydande segregering och efterlyser fler och fördjupade analyser av arbetsmarknadspolitiken effektivitet ur ett jämställdhetsperspektiv.

Ulla Arnell Gustafsson
Fredrik Jansson